

## ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення  
результатів дисертації ОЛЬГИ ОЛЕГІВНИ ВАРЕЦЬКОЇ  
на тему «Стратегії і тактики критики в політичному дискурсі  
Німеччини й України (інструментально-фонетичне дослідження)»,  
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії  
в галузі знань 03 «Гуманітарні науки»  
зі спеціальності 035 «Філологія»

**Наукова новизна отриманих результатів.** Новизна дисертації полягає в концептуально новому підході до вивчення текстів критичного жанру української та німецької мов у межах політичного дискурсу зазначених лінгвокультур на основі: (1) актуалізації низки дослідницьких ракурсів сучасної поліфункційної наукової парадигми – дискурс-, тексто- та словоцентричного, комунікативного, прагматичного, аксіологічного, порівняльно-зіставного; (2) розроблення авторської комплексної методики, що ґрунтована на (а) двобічному зіставному дослідженні критичного політичного дискурсу української і німецької мов, (б) паралельному порівняльному аналізі стратегічно-тактичних ресурсів зазначеного дискурсу, (в) паралельної класифікації лексико-синтаксичних засобів вербалізації стратегій критики з урахуванням експліцитного й імпліцитного способів вираження, (г) паралельної інтерпретації просодико-кінесичних засобів оформлення стратегій конструктивної та деструктивної критики в порівнюваних мовах, (ґ) функційно-комунікативного аналізу специфіки організації вербальної та паравербальної комунікації в досліджуваних мовах; (д) інструментально-фонетичного аналізу, (е) комп'ютерного мультимодального аналізу ідентифікаційного експерименту, (є) прийому кількісних підрахунків (статистичний аналіз); (3) залучення актуального дослідницького матеріалу – промов вишуканих мовних особистостей політичних лідерів

України й Німеччини, що ще не були предметом вивчення в актуалізованому аспекті – синхронне зчитування живого мовлення.

Закцентуємо увагу, що рецензоване студіювання цілком узгоджене з науковою темою кафедри германських та східних мов Міжнародного гуманітарного університету «Функціонування мовних одиниць у різноструктурних мовах», що є складником загальнонаукової університетської теми «Тенденція становлення і розвитку соціогуманітарної сфери в Україні» (номер державної реєстрації 01104000678).

**Теоретичне значення отриманих результатів** зумовлено тим, що матеріал дисертації доповнює теоретичні постулати (1) *лінгвофілософії* (зроблено узагальнення щодо філософських засад критики як метода пізнання), (2) *дискурслінгвістики* (аспектуально вивчено політичний дискурсу як один з основних видів системи, а також його підвидів – парламентського й медійного дискурсів й електорального дискурсу), (3) *політичної лінгвістики* (схарактеризовано ознаки сучасного українського й німецького політичного дискурсу та його жанрових підвидів у порівнянні), (4) *жанрології* (поглиблено знання щодо специфіки критичного жанру мовлення), (5) *лінгвоаксіології* (показана своєрідність вербалізації категорії оцінки в критичному жанрі політичного дискурсу української і німецької мов), (6) *комунікативної лінгвістики* (репрезентовано стратегічно-тактичну специфіку критичного жанру в українському та німецькому дискурсивному просторі), (7) *конотативної паралінгвістики* (виявлено прагматичні особливості політичної критики в паравербальному вимірі), (8) *лінгвокультурології* (паралельно схарактеризовано специфіку української і німецької лінгвокультур щодо моделювання критичного жанру в межах політичного дискурсу та його підвидів з урахуванням традицій порівнювальних лінгвокультур), (9) *етнолінгвістики* (репрезентовано специфічні національні традиції



політичної критики в публічній комунікації Німеччини й України), (10) *лінгвоконцептології* (продемонстровано особливості концептуалізації поняття *критика* в німецькій та українській мовах), (11) *лінгвоперсонології* (вивчено критичне мовлення вишуканих мовних особистостей – політичних лідерів України й Німеччини), (12) *порівняльно-зіставного мовознавства* (показано можливості двобічного зіставного дослідження стратегій і тактик критики в політичному дискурсі Німеччини й України).

**Практичне значення отриманих результатів** дослідження виявляється в тому, що його матеріал можна використати під час викладання вишівських курсів, насамперед *зіставного мовознавства* (розділи «Теорія мовних універсалій», «Методика зіставного аналізу інтонаційних систем»), *контрастивної лінгвістики* (розділи «Контрастивний опис мови», «Контрастивна фонетика», «Типи просодичних універсалій та унікалій»), *теорії міжкультурної комунікації* (розділи «Типологія міжкультурної комунікації»), *жанрології* (тема «Критичний дискурс»), *лінгвоперсонології* (тема «Мовна особистість політика»), у спецкурсах з *політичної лінгвістики*, *контрастивної дискурсології*, *порівняльної типології німецької та української мов*, *практичної риторики*, а також під час написання кваліфікаційних праць здобувачів вищої освіти галузі знань 03 «Гуманітарні науки».

**Особистий внесок здобувача.** Дисертація виконана особисто, містить наукові положення, що отримані здобувачем особисто й мають конкретне значення для розвитку українського мовознавства. Дослідження відповідає вимогам, висунутим до рівня наукової кваліфікації здобувача відповідно до п. 10 *Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії* (Постанова КМУ «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» від 06 березня 2019 року № 167).

**Апробація матеріалів дисертації.** Дисертація має належний ступінь теоретичної та практичної апробованості: 12 наукових конференцій

різного рівня та 18 наукових праць (1 стаття надрукована в періодичному науковому виданні іншої держави (Чехія), що входить до Європейського Союзу; 4 статті – у фахових наукових виданнях України; 1 стаття – у науковому виданні, включеному до переліку наукових фахових видань України з присвоєнням категорії «Б»; 12 праць – в інших наукових виданнях).

Результати дисертації повною мірою викладені в зазначених публікаціях.

*Статті в періодичних наукових виданнях інших держав,  
які входять до Організації економічного співробітництва  
та розвитку та / або Європейського Союзу:*

1. Гридюшко О. О. Стратегии и тактики критики в политическом дискурсе Германии и Украины (сопоставительный анализ). *European Journal of Literature and Linguistics*. 2019. №4. Рр. 3–9.

*Статті в наукових фахових виданнях України:*

2. Grydiushko O. Kritische Bewertung in den Auftritten von Abgeordneten im deutschen und ukrainischen parlamentarischen Diskurs (kontrastive Perspektive). *Odessa Linguistic Journal : Research and practice journal*. 2018. Issue 11. Рр. 142–149.

3. Гридюшко О. О. Лінгвальні особливості вираження критики в парламентському дискурсі (на матеріалі німецької та української мов). *Закарпатські філологічні студії*. 2018. Вип. 3. Т. 1. С. 162–168.

4. Гридюшко О. О. Дискурсивні стратегії критики в електоральному дискурсі Німеччини й України (контрастивний аспект). *Записки з українського мовознавства : зб. наук. праць*. 2019. Вип. 26. Т. 2. С. 285–295.

5. Варецька О. Лінгводискурсивні контрасти політичного критисайзінгу (німецько-українська паралель). *Odessa Linguistic Journal : Research journal*. 2019. Issue 14. Рр. 65–73.



*Статті в наукових виданнях, включених до переліку  
наукових фахових видань України з присвоєнням категорії «Б»:*

6. Varetska O. Verbal and Paraverbal Criticism: a Discursive Study of German and Ukrainian Electoral Speeches. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія*. 2020. Т. 23 (1). С. 94–104.

*Публікації, які засвідчують апробацію результатів дисертації:*

7. Гридюшко О. О. Експліцитні маркери критики в німецькому та українському парламентському дискурсах. *Паралелі та контрасти: мова, культура, комунікація* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. 2 листопада 2018 р. Одеса, 2018. С. 23–26.

8. Grydiushko O. O. Verbale Besonderheiten der Kritik im parlamentarischen Diskurs (im Deutschen und Ukrainischen). *Правове життя сучасної України* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 вересня 2018 р.). Одеса, 2018. С. 206–209.

9. Гридюшко О. О. Щодо визначення поняття «критика» на матеріалі німецької та української мов. *Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених* : матеріали Четвертої всеукр. наук.-практ. конф., м. Одеса, 26 жовтня 2018 року. Одеса, 2018. С. 104–106.

10. Гридюшко О. О. Взаємодія лінгвальних і паралінгвальних засобів вираження критики у передвиборчому дискурсі Німеччини та України. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень* : зб. матеріалів III Круглого столу з міжнар. участю (19 квіт. 2019 р., м. Київ). Київ, 2019. С. 121–125.

11. Гридюшко О. О. Критика як засіб персуазії у політичній передвиборчій комунікації (на матеріалі німецької й української мов). *Правове життя сучасної України* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.). Одеса, 2019. Т. 1. С. 669–671.

12. Гридюшко О. О. Вербальні та паравербальні засоби вираження критики в електоральному дискурсі Німеччини та України. *Чорноморські*

наукові студії: матеріали П'ятої всеукр. мультидисциплінарної конф., м. Одеса, 17 травня 2019 року. Одеса, 2019. С. 150–153.

13. Гридюшко О. О. Методика двобічного зіставного дослідження критики в політичному дискурсі Німеччини та України. *Research of Different Directions of Development of Philological Sciences in Ukraine and EU* : conference proceedings of International scientific and practical conference, September 20–21, 2019. Baia Mare, 2019. Pp. 132–135.

14. Гридюшко О. О. Критика в соціально-політичній сфері Німеччини та України (контрастивний аспект). *Паралелі та контрасти: мова, культура, комунікація* : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (15 листопада 2019 р.). Одеса, 2019. С. 35–37.

15. Варецька О. О. Концептуальні контрасти політичної критики в контексті лінгвокультурних традицій Німеччини і України. *Issues of Modern Philology in the Context of the Interaction of Languages and Cultures* : conference proceedings of International scientific and practical conference, December 27–28, 2019. Venice, 2019. Pp. 92–96.

16. Варецька О. О. Використання програмного пакету *ELAN* для анотації супроводжувальних жестів критики в мовленні німецьких та українських політиків. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень* : зб. матеріалів IV Круглого столу з міжнар. участю (23 квіт. 2020 р. м. Київ). Київ, 2020. С. 112–117.

17. Варецька О. О. Стратегії критики у німецькому та українському політичному дискурсі. *Міжкультурна комунікація в науковому і освітньому просторі* : Матеріали I-ої Міжнар. наук.-практ. конф. (28-29 квітня 2020). Одеса, 2020. С. 56–59.

18. Варецька О. О. Критика як жанр політичної комунікації в Німеччині й Україні. *Правове життя сучасної України* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.). Одеса, 2020. Т. 2. С. 435–438.



Рекомендувати дисертацію Ольги Олегівни Варецької на тему «Стратегії і тактики критики в політичному дискурсі Німеччини й України (інструментально-фонетичне дослідження)», до захисту на підставі п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06 березня 2019 року в спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 03 «Гуманітарні науки» зі спеціальності 035 «Філологія».

22 грудня 2020 р.

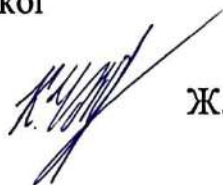
#### РЕЦЕНЗЕНТИ:

доктор філологічних наук, професор,  
професор кафедри романських мов  
і світової літератури  
Донецького національного  
університету імені Василя Стуса



Т. А. Космеда

доктор філологічних наук, професор,  
професор кафедри загального та  
прикладного мовознавства і слов'янської  
філології Донецького національного  
університету імені Василя Стуса



Ж. В. Краснобаєва-Чорна



Краснобаєвої-Чорної Ж.В.